

Hajdú Farkas-Zoltán
Békebeli 1913
Bookart Kiadó, 2014, 284 oldal, 3790 Ft

Az évszámok nekünk, magyaroknak, nagyon sokat jelentenek. 1526. 1848. 1956. Szerelmesei vagyunk a számoknak. Ez (is) amolyan hungarikum. Van itt még azért évszám, kirakható belőle a magyar történelem. Aztán ott vannak a világ körülbelül minden részére érvényes évszámok, mint 1914 vagy 1939.

Na de mi van az 1913-as évvel? Mi jut róla eszünkbe? Egyáltalán, történt bármi is 1913-ban? A *Békebeli 1913* az első világháborút megelőző, békébe mártott 1913-as évet járja körül, s bebizonyítja, hogy igenis, történt. Mi ment végbe a nagy világégés előtt, amikor még csak a sejtés, a gyanakvás szintjén, de már az emberiség sarkában volt a háború?

Hajdú Farkas-Zoltán több forrásra, levélre, feljegyzésre támaszkodik s veszi elő egy-egy bélyegolvasásnyi

Békebeli 1913

Ayhan Gökhan könyvajánlója

térben a számára, s nem utolsó sorban a kultúrára és műveltségre fogékony emberek számára meghatározó eseményeket, egy-egy mű születésének pillanatát, vagy olyan világtörténelmet és kultúrtörténetet meghatározó dolgokat, mint Sztálin ténykedései vagy Musil nagy regényének, A tulajdonságok nélküli emberek az elkezdése.

Hajdú hónapról-hónapra kalandozik az 1913-as évben. A szereplők közt olyan egyéniségeket találunk, mint Ady, Freud vagy Balázs Béla, Rilke, Kosztolányi. Egyszerre haladunk előre feltartóztathatatlanul a végzetes év felé az ő életükben és a háborút úgymond szükségszerűvé tevő események között. Ady zseniális szemén át, hétköznapi élete romokba zuhant díszletei közt látjuk Európát, míg a kontinens változásai lassan-lassan bekúsznak ezeknek az embereknek, íróknak, költőknek, festőknek, tudósoknak az életébe, s teljesen átrendezik azt.

Míg az egyik hónap valamelyik napján a szűkölködő Ady levelet

fogalmaz híveinek és támogatóinak, hogy küldjenek neki egy kis pénzt, addig vele egy időben Erdélyben valódi tragédiával szembesülünk. Úgy utaztat bennünket a szerző, mint Jim Jarmusch az *Éjszaka a Földön* című filmjében, pillanatok alatt bejárjuk az öreg kontinentet s az Amerikai Egyesült Államokat, hogy ott például bekukkantsunk a kis Louis Armstrong mindennapjaiba.

Hajdú Farkas-Zoltán személyes történelemválogatásából hamar kiderül, hogy a cím mögött az ironia komoly szakállú manója röhög, s a békebeli máz gyorsan leolvad a címről, hogy utána a kopár és hideg váz, 1913 maradjon. Egy-egy képbélyegkocka erejéig felcsillan a szerző humora, s a jókedv sem hiányzik, de azért a szomorú 1914-es év árnyéka alól nincs kibújás.

S ha már évforduló, az idén százéves világháborúra méltón megemlékezhetünk, ha a meggyújtott gertyák és megkoszorúzott fejfék mellé odatesszük Hajdú Farkas-Zoltán könyvét is!